نشریه فرهنگ و ارتقای سلامت فرهنگستان علوم پزشکی
دوره هفتم، تابستان ۱۴۰۲، شماره دوم، صفحه ۱۴۳

سخن سردبیر

رسالت استادان در هدایت فرهنگی نخبگان

امام خمینی(ره) **فرهنگ** را «هویت جامعه» و استاد مطهری آن را «روح جامعه» و مقام معظم رهبری «همه چیز را مترتّب بر آن» می‌انگارند. در این منظومه هماهنگ معرفتی، «فرهنگ می‌تواند ملت را پیشرفته، عزیز، توانا، عالم، فناور، نوآور و دارای آبروی جهانی کند». در حوزه **نخبگی**، فرهنگ، الهام‌بخشِ تلاش، انتخاب، رفتار و اعمال نخبگان است، و چنانچه ریشه‌دار در ارزش‌ها و واجد عناصر دلالت و والایی باشد، هدایت و تعالی جامعه را تضمین خواهد کرد.

پیشرفت علمی ضرورتی حیاتی و حیات‌بخش و رکود علمی تهدیدی خسارت‌بار است. مقدرات علمی کشور توسط دانشمندان و دانش‌پژوهان، و در مراکز علمی و فناوری، رقم می‌خورد و در صحنه‌های خدمات اجتماعی، ظهور و بروز می‌یابد. لازمه فرهنگی پیشرفت علمی، «خودباوری»، «امید به موفقیت» و «تلاش و حرکت جهادگونه» است.

تولید علمی حرکتی است درونی، که با بهره‌گیری از منابع فکری و ذخایر میراث علمی و فرهنگی ملی، در پرتو عقلانیت و تلاش، تحقق می‌پذیرد و از پیرایه‌های وابستگی و آفت‌های فرهنگ بیگانه، مصون است. استادان دانشگاه با هدایت علمی، فکری و معنوی دانشجویان و نخبگان، در تولید علم و فناوری مورد نیاز جامعه، نقش مهم و تعیین‌کننده‌ای برعهده دارند.

نخبگان نماد استعدادهای انسانی و سرمایه‌های گرانبار و باعظمت ملی و از مهم‌ترین ثروت‌های انسانی و از ارکان پیشرفت کشور هستند. شناسایی، هدایت، حمایت و به‌کارگیری آنان، وظایفی خطیر و سرنوشت‌ساز است که استادان دانشگاه دال مرکزی آن هستند.

فرهنگ و فرهنگ‌سازی در حوزه علم، مجموعه معارف مبتنی بر آداب اسلامی و میراث پسندیده ملی است، که دربرگیرنده «تلاش بی‌وقفه، همراه با خطرپذیری در حد معقول»، «امید به آینده»، «تولید علم و فناوری مفید»، با التزام به «پیشرفت ملی» است. از عرصه‌های ضروری در حوزه «آداب علم و دانایی»، «فرهنگ نخبگی و نخبگانی» است. و استادان دانشگاه میدان‌داران حاضر در صحنه‌های آن می‌باشند. در این گفتار کوتاه، رسالت فرهنگی استادان، در فرهنگ‌سازی و ارتقای فرهنگ نخبگانی، در ده محور اولویت‌دار به شرح زیر پیشنهاد شده است:

۱. تأکید و تبیین استعدادهای طبیعی نخبگان که عطیّه الهی است و هدایت و توفیق الهی، که در پرتو تلاش صادقانه، لازمه شکوفایی و سعادت است. شکرانه این عطایای الهی، تلاش و همت والا برای پرورش، شکوفایی و بهره‌برداری صحیح است؛
۲. معرفی فرهنگ صحیح، عناصر ارزشی، نحوه ترویج، و همچنین موانع و آسیب‌ها و تهدیدهای آن؛
۳. تبیین، رهیافت و ترویج خودباوری ملی و عمومی؛
۴. تشخیص نیازها و اولویت‌های و اقتضائات پیشرفت علمی و فناوری کشور و جهت دادن فعالیت‌ها به سوی آنها؛
۵. تقویت روحیه پژوهش و جویندگی؛
۶. اندیشه و تدبیر و تلاش برای آینده کشور؛
۷. نقش‌آفرینی برای بهره‌برداری از ظرفیت‌های بالقوه، در مقابله با کاستی‌ها و برای جبران کمبودها؛
۸. ایجاد رقابت سازنده و ارزش‌آفرین، در نوآوری‌های علمی و فناوری؛
۹. شناخت و شناسایی مشکلات کشور و عمل به مسئولیت خود نسبت به رفع اشکالات؛
۱۰. زمینه‌سازی برای تداوم تلاش‌ها و خدمات نخبگان، با کارآفرینی و به‌کارگیری مناسب آنان؛

نخبگان علمی به معنای واقعی کلمه برگزیده و ممتاز هستند و اعتلای فرهنگی آنان مرهون تلاش‌های صادقانه آنان و تدابیر هوشمندانه علمی و فرهنگی استادان است.

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-10-07]